

1 PÊTURU

Inúxoti koyuhópeti páhoe Pêturu

Enepora koyuhópeti, hane pahúkokono mekúke xapa xâne ya po'ihiko poké'e koitóponovoti kotíveti vo'oku kutípea Jesus.

Êno ihíkaxovati ra emo'u Itukó'oviti po'okoâti itúkeovo pítivokona Róma óvo ne Pêturu yutoxôa ra koyuhópeti, itea ako ponó íxa xoko koati íha ne pítivóko. Íhaxoa Mbabílonea, kuteâti koeku yútoe xoko 5.13, vo'oku itúkeovo ihâe kixo'êkoti pítivóko óvoku xâne ikoítoponoati kotíveti ne xanena Itukó'oviti mekúke. Anêkomaka xoko Apokalípisi 18 kuteâti.

Vo'oku itúkeovo kotívetihiko vékoku neko xâne, opósikoa Pêturu kouhepekopea isóneu, koane huvó'oxea píheane tumúne kóxuna'ixeovo hókea Jesus. Koyúhoinoamaka itúkeovo hixopókonoti motovâti iyúseyea kaná'uyeaxo ne kúveovo Jesus. Ina exókoamaka itúkeovo Kristu inuxô koítoponeovo kotíveti ya utíke, koane itúkeovo koati vékokunemaka uhá koeti úti, uti hokoti Vúnae. Ixíko'okoamaka kónokea itúkeahiko únati, motovâti iháyu'ikeokono ne iha Itukó'oviti vo'ókuke. Enepora yutoéti, huvó'oxoa neko xanéhiko puyákoponeova okóvo ne nókone kó'iyea ya koeku itúkeovohiko koítovone Itukó'oviti.

Turi yútoe

¹ Yundóxinopinoe, undi Pêturu, páhoe Jesus Kristu koyúhoyea emó'u. Mbahúkinopeanoe ra

koyuhópeti, itínoe noívokoe Itukó'oviti tahinehí koêti ya po'íkehiko poké'e. Énomone ya Póntu, Ngalásea, Kapadósea, Âzea yoko Mbítinea. ² Itínoe koati noívokoepono Itukó'oviti, Ha'a ûti, kuteâtimaka koeku ahá'inopinoo ukeátinekene tumúneke ápeyea ra mêum. Koati Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti itukópinoe háxaepone xoko Itukó'oviti, kutí'inoke kitípoti Jesus Kristu koane sesa'ípotine yane itína ovokóvoti ya kuruhúke.

Kaúkapainapeanoe Itukó'oviti ne hána'iti seánakovi koane úhepeti isoneûti ukeâti xokóyoke.

Motókea iháyu'ikeokono Itukó'oviti vo'oku seánakovi xoko Xe'éxa

³ Koati motokeâti iháyu'ikeokono ne Itukó'oviti, Ha'a Vúnae Jesus Kristu. Yane hána'iti seánakovi, ikó'inamakopovi koane poréxovimaka kúxoixone ûti xokóyoke ákoti itukapu kuxohí kixonéti, vo'oku exépukopeane ne Jesus Kristu ukópea xapa ivokóvoti. ⁴ Énomone ápeino kouánaepinovi Itukó'oviti, poréxopovikemo seapáne ûti xokóyoke. Yoko haina kixovókuti motovâti ipúpa'ixea nê'e. Ákomaka motovâti ikópiti'ikea. Ákomakamo itáhinea. Ú'una kíxoixinopeanoe Itukó'oviti xokóyoke, ⁵ itínoe kókoyono kixonéti xunákoke Itukó'oviti koeku kívivoa, motovâti yenópi xokóyoke. Enepono vonópea xokóyoke, kouésexoane Itukó'oviti nókone kó'iyea, itea poéhane ya hunókokuke uhá koeti koekúti ínamo simâpu kaxéna. ⁶ Énomone aélokeino yokóvo upánini ikáxu'iyamea yokóvo kó'oyene, vo'ókuke ra ákoti tópi kó'iyevokoku tiú'iti koekúti simópiti. Itea enepone víki tiú'itike koekúti, ákomo áxu'ikene, hú koetímo.

⁷ Koati hixepókonoti kívivoxo Itukó'oviti kutí'inoke simópiti ra tiú'itinoe koekúti. Muhíkova ôro, koekúti apêti hunókoku unáko, kónoko vékea yúkuke motovâti uké'epea ánahi. Ínapoxo hako motokêa kíkikononeye koeku kívivo Itukó'oviti. Konókotimaka hixépikono, maka iyúseane itíkivonoe koati kuvóvoti Itukó'oviti. Yoko teru'úxa uhá koêti, ákoti yaukárapu ikíni, koati únatimo kêku. Yupihóvotimo anú'ukea unako koati únati ôro ákoti ánahi ne unáko kêkumo. Vo'oku aukárapu Kristu, iheyú'ikokonotimo. Itímakamo teyonéti koane kahaná'iuti, vo'oku itíkivo koati kuvovâti.

⁸ Ako neixiku Jesus, itea kóyeane ákoyea omótova yokóvo. Ako ínixeá koêku kó'oyene, itea kóyeane kitípi. Énomone kutí'ino apêti hána'iti elókeko yokóvo, ákoti itoâti kayúmakea koêku, vo'oku yupíheovo hána'iko úhepeyeya neko elókeko yokóvo. ⁹ Yoko enepone yehópo, itépononemo koeku kívivo Itukó'oviti, énomone ne apéyeati ákotinemo hunókoku ya xokóyoke.

¹⁰ Enepora kasása'ikopeovi Itukó'oviti kutí'inoke vopâtimo xokóyoke, êno yúmo'ixeova éxea koêku ne porófetahiko koyúhoti emo'u Itukó'oviti mekúke. Êno itúkinoahiko isóneu, kaha'âti éxea koêku. Vo'oku êno káxe tumúneke ápepe neko koekúti, poréxoane Itukó'oviti ne porófetahiko koyúhoyea koêkumo. Énomone neko hána'iti seánakovi Itukó'oviti simo'óvitine kó'oyene. ¹¹ Êno opósi'ixeahiko porófeta éxea ápeyeakumo, koane koêkumo neko koekúti éxokoake Sasá'iti Omíxone Kristu ovâti xokóyoke, enepo koyuhó'inoahiko koeku koítoponeovomo kotíveti ne Kristu tumúneke

kaxena ápepe, koánemaka ne kixókonoku iháyu'ikeekonomo ikénepoke. ¹² Enepora ihíkavoti námoe porófetahiko, éxokoa Itukó'oviti ákoyea itúkapu vo'ókukehiko, itea itúkeovo ve'ókukeno, itínoe apêti kó'oyene, koyúhoinoahiko ne koekúti. Yoko énomone ra némoenoe kó'oyene xokóyoke ne koyuhó'inopeati ne inámati ihíkavoti omínovike Jesus, enepohikone koyuhó'inopeati ya xunákoke Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti, páhoe Itukó'oviti ukeâti vanúke. Muhíkova ánuhiko ya vanúke, yúmo'ixova éxea koêku.

Kahá'ainovea Itukó'oviti vitúkeovo sasá'iti

¹³ Hukínóvoti ngó'iyea, itúkapu iyukóvoti ne iséneu. Itíkapumaka éxoti kixoku itúkea isóneu ya uhá koeti koekúti. Hara itíka kíxoixone ákoti kurikâ iséneu kíxoixi, enepone hána'iti seánakopi Itukó'oviti kousexinopikemo yaneko káxe aukápapu Jesus Kristu. ¹⁴ Koeku itíkopivonoe kutípoti Itukó'oviti, hákoneno itíko váhere koekúti kuteâti koêku yâha itíki yanekôyoke avô'o yexânoe ne emo'u Itukó'oviti. ¹⁵ Itea itíkapunoe sasá'iti ya uhá koeti kixeku itíkivo, kuteâtimaka koeku Itukó'oviti, enepone ihaxíkopitinoe héki. ¹⁶ Vo'oku hara koe yúho emó'uke: “Itíkapunoe sasá'iti, vo'oku undi sasá'iti” kôe.

¹⁷ Enepo itikónoe orásaum, koati “Pai” kixeâti ne Itukó'oviti, enepone exókopatimo yonópoku ne póhutihiko xâne vo'oku kixoku itúkeovo. Yoko ákomo iteôvati ne Itukó'oviti, vo'oku ako xâne payásoti nonékuke. Yusikóneikopo tíyinoe Itukó'oviti ya uhá koeti kixeku itíkivo yâye yara poké'e, itínoe pohu vekó keâti ra kúveu mêum, ákoti itukapu koati yóvokunenoe, ¹⁸ yexoâtimaka ákoyea itúkapu

koekúti kuteâti ôro, áko'o péhu ákoti ahikápu yónoku itóponone, veínoa Itukó'oviti itúkea ésa'i koíteovopi, veyopópinoe yane kúxoti kixeku itíkivo ákoti apáhuina únati koekúti omínopike, enepone itukeôvoti yéxone xoko yoxúnoekene. ¹⁹ Itea hane veínoa Itukó'oviti koíteovopinoe, itina Kristu yupihóvoti unáko, enepone kuteâti koêku itina koati únati xe'exa su'ûso, ákoti óvaku kopítiiyeya, enepo itukókono ikó'iparaxokonoke Itukó'oviti, ésa'i itúyoepa pahúnevo xâne yara poké'e. ²⁰ Yoko tumúneke ápeyeya ra kúveu mêum, kouókone isóneu ne Itukó'oviti kó'iyeanamoye ne Kristu, itea ínati pahukínovea yara koeku kó'oyene koeku yé'exeovone hunókoku uhá koeti koekúti. ²¹ Koati vo'oku Jesus kivínovonoe Itukó'oviti, enepone koexépukopati ukópea xapa ivokóvoti, enepone porexoâtimaka itúkeovo hána'iti ihayú'iuti. Yane koati Itukó'oviti kivónovonoe, enepone úkeakumaka ne hána'iti kíxoixone, yéxone kousokeovomo.

²² Koeku sesá'ipinenoe yane kitípi ne kaná'uti kixovókuti íhae xoko Itukó'oviti, koane koeku itúkeovo kaná'uti ne ákoyeamaka omótovokoko yokóvo, ákoti itíkaheapunoe, heru'ó íxeakopo xináko ákoyea omótovokoko yokóvo. ²³ Vo'oku enepone inémapi ikéneke Itukó'oviti, haina itukeinopi xâne yara kúveu mêum, ínapo áva hunókoku. Itea koati itínoe eho emo'u Itukó'oviti, enepone apêti xunáko ikó'inamakopea xâne. Yoko koati kóyekutinemo ne emó'u ákotinemo uké'eyeaku, ²⁴ kuteâtimaka kó'iyea ne yutoéti emó'uke Itukó'oviti, enepone koêti:

“Uhá koeti xâne, hane koénye hí'e ya mêum.
Kúteanemaka koeku uhá koeti itóponone

xâne itúkea, enepone iháyu'ikinokonoke, kutí koe hiu hí'e. Enepone hí'e, ako oríko movóhiyea yane ikorókovotine hîu, ²⁵ itea ákomo uké'eyeaku ne emo'u Itukó'oviti” kôe. *Izâiya 40.6-8*

Yoko énomone ne emo'úti simópitinoe, enepone inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Vúnae.

2

Íhokokono mopôî, poéheve péti ne Jesus

¹ Kiríkapaikopo uhá koeti váhere ítikeino po'ínuhiko xâne, yoko simíkikixi, koane ítikoheyivo, yoko poé'aino iséneu po'ínuhiko xâne vo'oku íyekivoa ítukevo, koánemaka ne ihéki po'ínuhiko xâne. ² Kuteâti koeku inámatiko kalivôno opósi'ixea óhika, íxeanemakaye ne emo'u Itukó'oviti, enepone kutí koeti koati kínati leite ákoti ánahi, koxunákopitinoe ikéneke Vúnae, kutí'inoke itepónotimo uhá koeti ahá'inopi Itukó'oviti, enepone kutí'inoke koitóvopitinoe. ³ Énomone yákoeneye, itukovo koati kaná'uti ikéna'uxi xikóyoke ne hána'iti seánakovi Vúnae.

⁴ Yahí'akapanoe ne Jesus, enepone kutí koeti inúxoti mopôî imonéti poéheveke péti, ya koeku itúkeovo poéheve kutípone úti. Eneponê'e, ínixoá xanéhiko yara kúveu mêum ákoyea ítúkovoke. Itea koati noívokoe Itukó'oviti nê'e, koane ínixoamaka Itukó'oviti yupíheovo unáko. ⁵ Kene itínoemaka kutí koeti mopôî ipóvoti ya xoko kutí koeti sasá'iti péti, koéxepoe Itukó'oviti, yóvoku itíki sasá'iti ítuke Ítukó'oviti, motovâti ápeyea sasá'iti iké'iparaxoke Itukó'oviti ákoti akutêa ne hó'openohiko oró'oeti

mekúke. Yoko koati vo'oku ítukeinovi Jesus Kristu ínixeamo Itukó'oviti unako koêku ne íperaxike.

⁶ Énomonemaka kuteâti koeku yuho Itukó'oviti emó'uke, enepone koêti:

“Xapákuke njanéna ya Síyaum injíkoa ne ínzixone mopôî, koati turíxeovoku uhá koeti, kuteâti koeku koati inúxoti mopôî turíxeokonoke péti. Eneponê'e, koati noívangoe, yupihóvotimaka unáko. Epó'oxo koêkuti kutipoâti, ákomo kuvovohí íxa” kôe. *Izâiya 28.16*

⁷ Koati yupihóvoti unáko xikóyoke nê'e, itínoe kutipoâti, itea ya xokóyoke ne ákoti akutípoa, hara kó'inoa, kuteâti koêku ne yutoéti ya emó'uke Itukó'oviti koêti:

“Enepone mopôî noívokoxine xanéhiko itúkoti péti, ainovó kôe énomone itukóvoxo turíxeovoku uhá koêti, kuteâti koeku koati inúxoti mopôî turíxeokonoke péti” kôe. *Sâramu 118.22*

⁸ Ina koemáka po'íke:

“Enepora mopôî, ápe itopó kíxone, koane ápemaka íkoroe” koémaka. *Izâiya 8.14-15*

Itopó kixínokonoke xâne vo'oku ákoyea akútipo emo'u Itukó'oviti. Yoko íkorokeokono itukóvo íkuinoake Itukó'oviti ne koetíneye isóneu.

⁹ Itea ako yákoenenoeye. Koáhati itínenoe háxaepo Itukó'oviti ítúkeovo xanéna. Itínoemaka ko'ítuketi sasá'iti ítuke Itukó'oviti kuteâti koêku ne sasedótihiko inuxínoti ítuke Itukó'oviti mekúke. Itínoemaka sasá'iti xâne natíxoku Itukó'oviti. Koati itínenoe poréxopino Itukó'oviti ésa'i ítúkeovo xanéna, maka yokóyuhoane xapákuke xâne koêku ne koati êno hána'iti ihayú'iuti kixóvoku Vúnae, enepone veyopópiti ya hahákutike, iyonópopiti xoko êno

uh'ékoti uhapú'iti ovâti xokóyoke. ¹⁰ Yoko haina itínoe xanena Itukó'oviti yanekôyoke, itea itíponenoe kó'oyene. Yanekôyoke haina itínoe kóseanane, itea kó'oyene itóponopinoe hána'iti seánakopi ne Itukó'oviti.

Konókoti pónoovo kixoku itúkeovo ne xâne hokoti Jesus

¹¹ Itínoe ákoti omotóva ongóvo, koeku itíkivonoe xâne pohu vekó koâti ra kúveu mêum, ákoti itukapu peké'exa, injíko'okopinoe ákoyea itika váhere úhepune miúyo. Vo'oku eneponê'e, koati okópoti inámapoti kékoku ikéneke Itukó'oviti. ¹² Konókoti péninoe kixeku itíkivo xapákuke xâne kírivokoevo ákoti éxa Itukó'oviti. Yanê'e, koêkuti okopópiti koyúhoti itíkivo váhere xâne, noixoâtimo ponóvoko ne kixeku itíkivo, koane konokoâtimo iháyu'ikea Itukó'oviti yaneko káxe exákapeane pahúnevohiko.

¹³ Koati ahá'inopinoe Vúnae Jesus Kristu ákoyea kepáyasakinapu koêkuti payásoti apêti xunáko pahúkea xapa xâne yara kúveu mêum, yusíkoti itúkeovo koati payásoti nâti, áko'o ¹⁴ yusíkoti itúkeovo páhoehiko nâti éxea koeku úti, yoko ipíhoponea vaheréxoti ituke, koane iháyu'ikea ponóvoti kixoku itúkeovo. ¹⁵ Vo'oku koati ahá'inopinoe Itukó'oviti itíki únati, motovâti ákoyea évekinopiku emó'u ne xâne ákoti isóneu, enepone áhatimaka koyúhoyea isóneunoa ne koekútihiko ákoti koati éxea koêku. ¹⁶ Kaná'uti keítivokono ya pehúnevo, itea enepone koíteovopi Itukó'oviti, haina ípe'onexivoke itíki váhere. Ako kalíhuina, itea konókoti péni kixeku itíkivo vo'oku itínoe ovoxe Itukó'oviti. ¹⁷ Tiya uhá koeti xâne. Hako

motovâ yokóvo ne po'inu ûti xoko Kristu. Tiyámaka Itukó'oviti koánemaka natina ûti.

Konókoti hókea uti kixóvoku Kristu ya vékea tiú'iti koekúti

¹⁸ Itínoe ahinoêti, tiya pétarauxa. Hako kepayásokinova, haina póhutine itukapu itípakovoti yoko itúpa'ikoti, itea koánemaka itukapu váhere xâne nê'e. ¹⁹ Enepo itêa ne váhere kixékonoku ákoti yévtikokonoke, yexoâti itúkeovo ahá'inopi Itukó'oviti, inixoâtimo Itukó'oviti unako kêku.

²⁰ Itea enepo itukapu ésa'i váhere ítike ne keítóponivo kotíveti, yusíkoti sikovó ké'iyi iteâti uhá koêti, itea kóyeane ákoyeamo ihayú'ikopiti vo'ókuke. Kene itukovo keítóponovoti kotíveti vo'oku itíki únati, iteâtimaka uhá koêti ákoti imaxovó ixêa, hainápo koati inixoâtimo Itukó'oviti unako kêku.

²¹ Yokó koati énomone ne ahá'inopinoe Itukó'oviti iháxikinopike héki. Vo'oku koítóponovomaka kotíveti ne Kristu yaneko ahe'ókopinoe ya mani ipíheponikono, itukínopitinoe hékone, kaha'aínopitinoemaka kó'iyeaneye kixeku itíkivo.

²² Eneponê'e, ako váhere ítuke, koane ako ápahuina semekénovo'iti ipuhíkeati pahákuke. ²³ Enepo apê vaheréxinoati yúho, ako aúkapina váhere emo'úti. Koane enepo apê ikoítóponoati kotíveti, ako ixomo íkama emó'u itúkopinoamo ésa'i, itea kurí'okopovo Itukó'oviti, enepone kotíxoti xâne ponóvoti kixoku itúkeovo, koane ipihóponoati ne vaheréxoti ítuke.

²⁴ Koati namukópati Jesus ne pahúnevo ûti, porexópeati ésa'i koxé'uke koeku kurúhuxeokono, motovâti uké'exopea xunako pahunévoti xoko ûti, motovâtimaka itúkeovo ainóvoti ponóvoti koekúti vitúko nonékuke Itukó'oviti. Koati vo'oku

óko'okeovo Jesus ya kuruhúke kutí'inoke itévoti. ²⁵ Vo'oku itínoe kutí koeti su'ûso yómoti píhoheya yanekôyoke. Itea kó'oyene kiríkopone píheheyi, koane hekópotine Jesus, enepone éxoti kátarakeopi, inuxínopitinoe kuteâti koeku únati koyónoti su'ûso, enepone kókoyono kixoióxopitinoemaka ikéneke.

3

Enékeake Pêturu ne ko'ímati yoko koyénoti

¹ Itínoe sêno ko'ímati, kuteâti yunzó'inoameku ne po'ínuhiko xâne, énomonemaka koéneye ra yunzó'ipopinoe. Hako kepayásokinova ne îme, itea tíya, maka enepo áva xepákukeno apêti îma ákoti akutípo emo'u Itukó'oviti, itúkapu vo'oku kixeku itíkivo kutí'inoke kutípotimo Itukó'oviti, ákoti yokonókoa ápeyea yihó'inoa, ² vo'oku noixoâtimo ne ponóvoti kixeku itíkivo, yoko itíkivo koati teyoti îma. ³ Koane enepone iyéyonevo, itínoe sêno, ako apásika itúkeovo koekúti kuteâti koati uhé'ekoti ikéhi yoko iké'itukexi iyoyónevoti ôro, koánemaka uhé'ekoti ípevo. ⁴ Itea hane itíka kouhé'ekopiti itípenevo. Vo'oku enepone úhe'ene sêno kuteâti asako omíxone koane itípanevo, ákomo uké'eyeaku nê'e. Yoko énomonemaka ínixo Itukó'oviti yupíheovo unáko. ⁵ Énomonemaka itúko exókeko ne senóhiko teyoti Itukó'oviti mekúke, enepohikone apêtimaka kúxoixone xoko Itukó'oviti. Áínovo ákoti kapayásakinapu îma koane teyoâti. ⁶ Énomone koéneye Sâra, yeno Âbraum mekúke. Koati kutípoti îma nê'e. “Unaém” kíxoa. Epó'oxo kuteâti kixoku itúkeovo ne Sâra, énomonemaka kénenoeye koeku

pêni kixeku itíkivo, koane ákoyea píkene ya uhá koeti tiú'iti koekúti simópiti.

⁷ Kene itínoe hóyeno koyénoti, konókoti yéxi ítipa'iki yîno ya koeku kemúxoneyikoko, puyakóvatimaka yokóvo ákoyea akútea xunako hóyeno ne sêno, koánemaka vo'oku kutikokó ké'iyinoe itíkivo ko'ipârati ne apéyeati ukeâti xoko Itukó'oviti ya hána'iti seánakopike. Énomone yákoeneye, maka hákone itopâti ne yorásauna.

Konókoti ákoyea kapáyasakinapukoko ne hokoti Jesus

⁸ Tumúneke únzexea ra yúndoe, hara injíko'okopinoo: Ópoehane yónoku iséneu ikéneke Kristu ákoti ihaxákeakaka iséneu, koane yokóseanakoko. Hákomaka motovókoko yokóvo. Itupa'ii íxekaka, koane hákomaka kepayásokinovokoko. ⁹ Hako itikópinoá ésa'i áva vaheréxinopiti ítuke itukovo yúho, itea ítíkapina únati, vo'oku énomone kahá'ainopinoo Itukó'oviti, iháxikinopikenoemaka héki. Énomonemakamo kutí'inoke nemukópoti únatinoo koekúti ukeâti ya xokóyoke, ¹⁰ kuteâtimaka koêku ne yutoéti emó'uke Itukó'oviti xoko kó'iyeku:

“Enepono xâne kahá'ati unátiyee kóyeku yara kúveu mêum koane elókeyea okóvo itukovo káxe, konókoti éxea sayá'ikopea yúho, maka hákone vaheréxo emó'u xapa xâne, koane hákonemaka ipuhíkea semekénovo'iti pahákuke. ¹¹ Konókotimaka ahíkuxeova ne váhere kixovókuti koane ítúkea únati. Konókotimaka opósikea óvoheixea kásatike isoneûti, koane kóxuna'ixeovo itóponea.

¹² Vo'oku anêko uke Itukó'oviti koyonoâti ne ponóvoti kixoku itúkeovo, koane usó kóyemaka kámokenoyea koêkuti épemonehiko xokóyoke. Itea ako aúnati isóneunoa Itukó'oviti ne itúkoti váhere” kôe. *Sáramu 34.12-16*

¹³ Itukovo yixóvoteoxo itíki únati, ápeikopo motovâti koésayu'ixeopinoe? ¹⁴ Muhíkova áva ikoítotonopiti kotíveti vo'oku itíki únati, kóyeanelo unátiyeya kêku ikéneke Itukó'oviti. Hákonoe kopo pikêa. Hákomaka pipokéxo iséneu vo'ókuke, ¹⁵ itea kirí'akapunoe Kristu, perexoâti itúkeovo énomone exô kêku. Usó yákoyemaka yéxoki uhá koeti xâne epemó'ikopeati ápeinoke ne kuxonéti kíxoixone xoko Vúnae, yéxone kousokeovomo. ¹⁶ Itea konókoti ítipa'iki yane yimópíke, koane yéxokivo itíkivo teyoti po'ínuhiko. Konókotimaka sasá'yeya iséneu, yexoâti ákoyea ítíkaheapu nonékuke Itukó'oviti. Yanê'e, enepo áva itukóheoti kêku koyúhoti itíkivonoe váhere xâne, hána'itimo téyapana vo'ókuke ne únati kixeku itíkivo koeku héki Kristu. ¹⁷ Vo'oku unatíne íkeitoponikono kotíveti vo'oku únati ítíke, itukápuxo énomone ne ahá'inopi Itukó'oviti, yane itúkeovo keitóponovoti kotíveti vo'oku ápeyeya váhere ítíke. ¹⁸ Yoko énomonemaka koéneye Kristu yaneko ivókeovoku. Yoko poéha ivókovo. Koati úsotíne itukéti ne ítíke. Ákone káyuixa poréxopea ésa'i pahúnevo úti. Koati ponóvoti kixoku itúkeovo nê'e, ivokínovati ne ákoti oponóvo ítíke, mihe'ókinovitimaka voxéne vahí'okeovo Itukó'oviti. Kaná'uti ivókeovo yanekôyo koeku itúkeovo xâne yara kúveu mêum apêti múyo kuteâtimaka úti, itea exépkopo ya xunákoke

Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti. ¹⁹ Koatímaka xunákoke Sasá'iti Omíxone Itukó'oviti véko yaneko píheakumaka xapa ivokínevotihiko. Énomone yaneko ikámoponoamaka Jesus ne âha koyúhopoinoahiko yane óvoheixokuhiko xoko ákoyeaku omótova ipúhikopea. ²⁰ Yoko enepohikonekôyo, aínovone ákoti akutípo yuho Itukó'oviti nóvo, akô'o imáxapa Itukó'oviti kúxoixea kuríkopeahiko váhere ítuke ya kaxénake Nôe, enepo itukôa ne hána'iti vatéke, kayápaé úne mekúke. Ako axú'ina xâne itóvoti yanekôyo yane vatéke. Pohu oitu koe iteôvati ne vaherévokoti koeku iyápakea yane êno úne. ²¹ Yoko enepone kixoku koíteovokonohiko, koati kixo'êkinoviti áhikeovo xâne ikéneke Kristu, kuteâti koeku enepone kesása'ikikono kó'oyene. Itea enepone kasása'ikeokono uti kó'oyene, haína ne ihómuyo koxé'u úti, itea koati kixo'êkoti vépemeane Itukó'oviti kasása'ikopea visóneu vo'oku ítuke Jesus Kristu exepúkopo ukópea xapa ivokóvoti. ²² Yoko pihopóne Jesus vanúkeke, éxopeke Itukó'oviti ovópo, koeku ítúkeovo hána'iti kapáyasokone Itukó'oviti, koane éxea koeku ánuhiko koane uhá koeti po'ínuhiko payásoti yoko tutíyehiko apêti xunáko pahúkea, koêkuti pahúkoku.

4

Inámati kixoku ítúkeovo ne hokoti Jesus

¹ Vo'oku koítóponeovo kotíveti ne Kristu koxé'uke, énomonemaka ákoeneye iséneu usó kéyeyi keítoponivo kotíveti, kuteâti koeku Vúnae. Vo'oku koêkuti koítóponovoti kotíveti koxé'uke, ákone sikovó ákoe pahunévotike. ² Énomone yákoeneye, koêkuikomo

yóvi yara kúveu mêum, maka hákone itikôa ne váhere úhepune miûyo, itea itúkapune ahá'inopi Itukó'oviti itíko. ³ Vo'oku enóne itíki váhere yanekôyoke, kuteâti itúkovo ke ne xâne ákoti êxa Itukó'oviti. Énomone ne sikovó ké'iyi itíki váhere úhepune miûyo, yoko kepíneyi xâne ákoti itukapu koati míxone, koáne ne kehíhiyi yoko pepokehí kíxi itíkivo. Kúteanemaka ne yetorehí ké'iyi xapa ayuúti vo'oku yemoko kumá'am, koáne ne po'i itíkovo ke yupihóvoti ákoyea aúmati koeku héki hokonéti ákoti itukápa ne koati kaná'uti Itukó'oviti. ⁴ Koati vo'oku ákoyeane yakáha'ine po'ínuhiko xâne koetíneye ítuke, enepone yuixóvoti ítúkea uhá koeti kó'iyevoku koekúti ákoti aunáti, ene poé'ainopinoe isóneuhiko, koane ihákeopinoe vo'ókuke. ⁵ Itea konokoâti hikomo yumópea Itukó'oviti, enepone exókopoti yonópoku uhá koeti xâne, kúteane ne ávoti ivakápu koánemaka ne ivokóvotinehiko. ⁶ Énomonemaka kutí'inoke koyuhóvoti ne inámati ihíkavoti koyúhoti koeku Jesus xapákuke xâne ivohíkovotine, enepone inuxópinoviti, motovâti ítúkeovo xoko Itukó'oviti ópo ákotinemo hunókoku, upánini kónokea vékea pevóti inúxotike, kuteâti koeku uhá koeti xâne yara kúveu mêum.

⁷ Ye'ékone hunókoku uhá koeti koekúti. Itíkapuikopo éxoti kixoku ítúkea isóneu ya uhá koeti koekúti. Hákomaka kutí kê imokoo koyêti, itea itúkapu iyukóvoti iséneu, motovâti itíki orásau. ⁸ Yoko enepone koati nékone ké'iyi ya uhá koêti, énomone ákoyea omótovokoko yokóvo ákoti itíkaheapu. Vo'oku enepone ákoyea omótovokoko vokóvo, ramápu'iko ákoti

yumaxápu kálahunoe koekúti mani kutí'inoke poe'aînokokoti visóneu. ⁹ Usó yákoyenoe kêtarako koêkuti simópiti yóvokuke, ákoti kepahákapa. ¹⁰ Enepone íparaxeovike Itukó'oviti yéxone itíki ítukeke, iké'itukexa motovâti hivó'oxikoko ikéneke Kristu. Yane itimo koati únati ovoxe Itukó'oviti, éxoti ikó'itukexea íparaxeopike, enepone ákoti tópi kó'iyevoku exóneti íparaxovike Itukó'oviti ya hána'iti seánakovike. ¹¹ Enepone ko'ipâрати éxea koyúhoyea emo'u Itukó'oviti, konókoti ítúkeovo kuteâti kouhupu'ikinovike Itukó'oviti ne koyúho. Enepone ko'ipâрати huvó'oxea po'ínuhiko xâne, konókoti ítúkeovo ya xunákoke Itukó'oviti ítúkea. Yane ihayú'ikokonotimo Itukó'oviti ya xoko Jesus Kristu ya uhá koeti koekúti. Yoko énomoneoxo motokêa ítúkeovo hána'iti ihayú'iuti, payásoti ya uhá koêti, ákotinemo hunókoku. Énomoneoxo ákoeneye.

Hána'iti ítópoinovike ikéneke Kristu ne vékea úti tiú'itike koekúti

¹² Itínoe ákoti omotóva ongóvo, hákonoe poe'aînoa iséneu enepo víka tiú'itike koekúti, kuteâti koeku ohone koati kótuti yúku oro'ókopitinoe. Koati simínoti hixópeovi. Hako iyipáxova kutí'iyea ákoti itukapu vékoku ne uhá koeti úti. ¹³ Ya koêkuni poé'ainoa iséneu, yusikóne elókeyea yokóvo vo'oku kehá'ineyi Kristu, kuteâti nóvo véko kotívetike koekúti. Yane yupihóvotimakamo elókeyea yokóvo yaneko káxe kourapu'ikeokonokumo ítúkeovo hána'iti ihayú'iuti ne Kristu. ¹⁴ Itukapu apêti koemóke'epitinoe vo'oku héki Kristu, ako yuvâti. Koati únati kêku vo'ókuke ne êno ihayú'iuti Sasá'iti

Omíxone Itukó'oviti ovo'ó koépitinoe. ¹⁵ Itea ako omótova itúkeovo vo'oku képeki po'inu xâne vikínoke tiú'itike, áko'o itukovo vo'oku yoméxi, áko'o vo'oku ápeyea váhere ítike, áko'o vo'oku yopósiki yéxi koekúti xoko po'ínuhiko xâne mani ákoti omotóva yíxivoa. ¹⁶ Itea itukovo vikoti tiú'itike koekúti vo'oku héki Kristu, hako tíyo, itea ihéyu'ika Itukó'oviti koeku itúkeovo Kristu héko.

¹⁷ Vo'oku simóvone kaxena hixópeokono úti ya tiú'iti koekúti, uti xanena Itukó'oviti. Yoko itukovo turixóvoti xoko úti, uti kutípoti Itukó'oviti, námeamo ákoeneye hunókoku ne xâne ákoti akutípoa ne inámati ihíkavoti ítuke Itukó'oviti? ¹⁸ Epó'oxo itukovo konokoâti vékea uti tiú'itike koekúti, uti koítovone Itukó'oviti, uti ponóvoti kixoku itúkeovo ikéneke, námeamo ákoeneye hunókoku ne xâne ákoti akutípo Itukó'oviti koánemaka ne xâne vaheréxoti ítuke?

¹⁹ Énomone ngó'ino, enepohikone xâne vekoti tiú'itike koekúti ya ahá'inoake Itukó'oviti, yusikóne kurí'okopeovo Itukó'oviti, enepone pahúkoti ápeyea uhá koeti koekúti, enepone motokeâtimaka kúveovokono, koêkumaka yuíxeovo itúkea únatinoe koekúti.

5

Nókone itúkea ne inuxínotihiko ítuke Itukó'oviti

¹ Kó'oyene anéye injíko'okoake ne inuxínotihiko ítuke Itukó'oviti xepákukenoe, vo'oku undímaka inuxínoti ítuke Itukó'oviti, koane koati noinjoâti yaneko koitóponovo kotíveti ne Kristu, epó'oxo ngaha'ínepoatimakamo yaneko káxe kouúrapu'ikeokonokumo itúkeovo êno hána'iti

ihayú'iuti. ² Itínoe inuxínoti ítuke Vúnae, enepone xanena Itukó'oviti yâko iníxinoke, enepone kutí koeti su'ûso oposíkoti koyonoâti, hivá'axa koukoponeovo ikéneke Vúnae. Haina vo'oku pohu ítúkeovo ítíkovoke, hainámaka mitatahí keyêtike, itea ítíka ya usó kényeyi, kuteâtimaka ahá'inopi Itukó'oviti ítíki. Hákomaka itukóvo vo'oku ítúkeovo nemúkope tiûketi, itea ítíka vo'oku usó kényeyi ítíki ítuke Itukó'oviti. ³ Hákomaka kepayásokovo, kehá'ati ítíkivo pahukoâti ne pónepike Vúnae iníxinoa ítukeke, itea ítíkapu xâne motovâti hókeokono kixoku ítúkeovo ya xapákuke po'ínuhiko kutípoti Jesus, enepohikone hivó'oe ikéneke Vúnae koeku iníxinoa. ⁴ Yoko enepo aukákapu ne Inuxínoviti koati payásoti ya uhá koeti po'ínuhiko inuxínoti xâne ítukeke Itukó'oviti, apêtimo kutí koeti koati uhé'ekoti kôroa, némoepo, ákotinemo ipúpa'ixeaku, yupihóvotimaka unáko.

Po'ínuhiko ixíko'okoake Pêturu ne hokoti Jesus

⁵ Kó'oyene anéyemaka injíko'okopike, ítínoe inámatiko xâne. Hako kepayásokinova ne xuvé'eti ya ítíke, itea tíyahiko. Énomonemaka ákoeneye ákoyea kepayásakinapukoko, vo'oku okópa Itukó'oviti ne kapayásokovoti, itea kóseana ne ákoti kapayásakapu. ⁶ Hákoikopo kepayásokovo itea ikélihuxapu opékuke xunako pe'u vo'u Itukó'oviti, ínamo kapayásakapi simapúne koati kaxéna. ⁷ Kirí'aka Itukó'oviti ne uhá koeti yónoheixoku iséneu, vo'oku ítínoe kátarae. ⁸ Itíkapumaka éxoti kixoku ítúkea isóneu ya uhá koeti koekúti. Hako kutí kê imokoo koyêti, itea ítúkapu iyukóvoti ne iséneu vo'oku enepone Ndeâpu, yanáne, anéko xîririkuke ayákukuixeopinoe,

kuteâti koeku líyaum ixomo ené'ixovo oposíkoti nîka, kahá'ati íkorokeopi. ⁹ Konókoti yokópi ya títiu kéyeyi kívivo Itukó'oviti, yexoâti ákoyea péhuxapu víki tiú'itike koekúti, itea itúkeovo vékokunemaka po'ínuhiko úti xoko Kristu kurivókokovotine xâne po'íkehiko poké'e. ¹⁰ Yoko Itukó'oviti, enepone úkeaku uhá koeti seanákoti, enepone ihaxíkopitimaka ya xoko Kristu kehá'ineyi ya natíxokuke itúkeovo hána'iti ihayú'iuti ákotinemo hunókoku, ikénepoke víki tiú'itike koekúti ákoti koati umó'iyea, porexópitinoemo itúkivo úsotine yoko títiu koyêti ikeneke, koane koxunákopitimo yoko koxuhévekopitinoemakamo ikéneke. ¹¹ Itúkapu énomone payasô oúkeke uhá koeti koekúti ákotinemo hunókoku. Énomoneoxo ákoeneye.

Hunókoku yútoe Pêturu

¹² Enepora kalihú koeti yúndoenopinoe, évengoa xoko Síla, enepone po'ínu úti xoko Kristu, íninjone itúkeovo koati motovâti kúveovokono ikéneke Vúnae. Yundóxinoake râ'a, ngaha'âti ngouhépekopea ne iséneu ikéneke Kristu, koane ngoyúhoinopinoe itúkeovo kaná'uti seánakovi Itukó'oviti ra yúndoenopi. Énomone yávaheixa ákoti yaukápapu ikíni.

¹³ Enepohikone xâne noívokoemaka Itukó'oviti kuteâti itínoe, enepohikone íhae pitivóko ínzaunopinoe Mbabílonga, yúhoikopinoe. Koane yúhoikopinoemaka Márku, enepone kutí ngíxone nje'éxa ikéneke Itukó'oviti. ¹⁴ Yíhaikaka, siunoné kixekókoti kuteâti kixókokoku yúhoikeokoko úti tokopókoko úti, imeâtinoe sasá'ikoke iséneu, itínoe kopo'ínukokoti xoko Kristu.

Itúkapu úhepetike isoneûti yóvoheixo, uhá ketínoe
kutípoti Kristu.
Hunókokune.

Emo'u Itukó'oviti
New Testament in Terêna (BR:ter:Terêna)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Terêna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Terêna [ter], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Terêna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

9434667b-9ee2-59e4-93dc-3a75fa6b3851